

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Bön: Gör, Herre, oss varma, uppväck oss från död! Låt lagen få väcka, låt nåden bli stor, låt Anden få verka så att vi kan märka att du bland oss bor! Amen.

Vi firar Marie bebådelsedag, en stor festdag mitt i fastetiden. I år tränger den undan passionssöndagen, Lidandets söndag. Varför firar vi jungfru Maria? Är det verkligen hon som är i centrum i dag?

Vi ska läsa predikotexten från Luk 1:46–55 (Marias lovsång) utifrån frågan: *Vad är det som gör att alla släkten kallar Maria salig?*

46 Då sade Maria: "Min själ upphöjer Herren 47 och min ande jublar över Gud, min Frälsare, 48 för han har sett till sin tjänarin- nas ringhet. Från denna stund ska alla släk- ten kalla mig salig, 49 för den Mäktige har gjort stora ting med mig och hans namn är heligt. 50 Hans barmhärtighet varar från släkte till släkte över dem som vördar ho- nom. 51 Han har gjort väldiga gärningar med sin arm, han har skingrat dem som har stolta hjärtan och sinnen. 52 Härskare har han störtat från deras troner, och de enkla har han upphöjt. 53 Hungriga har han mät- tat med sitt goda, och rika har han skickat tomhänta bort. 54 Han har tagit sig an sin tjänare Israel och tänkt på att vara barmhär- tig 55 mot Abraham och hans barn till evig tid, så som han har lovat våra fäder."

Jag ska peka på tre svar på vår fråga.

Det första: Allt som Maria prisar i sin lovsång handlar om att *det är Gud som är stor*, det är Gud som handlar, det är Gud som har mak- ten.

Det andra: *Gud tar sig an de svaga*.

Det tredje: *Gud håller sina löften*.

Varje svar upphöjer Gud, inte jungfru Maria. Ingenstans ger texten anledning att upphöja Maria, allra minst att göra henne till en med- återlöserska som den romersk-katolska kyrkan gör. Det är inte Maria som vi hyllar och ärar i dag, utan vi prisar Guds stora handlande som

han utför då han kallar Maria till sitt redskap. Hon prisas salig på grund av Guds handlande.

1. Gud är stor

Han har gjort väldiga gärningar med sin arm, han har skingrat dem som har stolta hjärtan och sinnen.

Genom Israels historia går berättelserna om Guds stora under som en bakgrund till allt vad som sker. Det gäller framför allt berättelsen om den underbara räddningen från Egypten. Men det gäller också själva skapelseundret och hur handlade med Noa, Abraham och de andra patriarkerna. Och det gäller återkoms- ten från exilen i Babylon, då Gud visar att han står vid sina löften. Exempel från Ps 105:4–7:

4 Fråga efter Herren och hans makt, sök alltid hans ansikte. 5 Tänk på de under han gjort, på hans tecken och hans muns do- mar, 6 ni Abrahams barn, hans tjänare, ni Jakobs söner, hans utvalda. 7 Han är Her- ren vår Gud, över hela jorden når hans domar.

Sedan följer en historieskildring: löftet till det lilla folket som han beskyddade, hur han lät Josef säljas som slav till Egypten och sedan bli herre över faraos hus, hur hela Jakobs familj flyttade till Egypten och hur Mose och Aron gjorde tecken och under. Berättelsen fortsätter med att tala om hur Gud förde ut dem och gick före dem i öknen och gav dem vatten ur klippan.

43 Så förde han ut sitt folk med fröjd, sina utvalda med jubel. 44 Han gav dem hedna- folkens länder, det folken förvärvat fick de ärva, 45 för att de skulle hålla hans lagar och följa hans undervisning.

Nästa psalm, 106, beskriver hur illa det gick med Guds föreskrift, att de skulle hålla hans lagar. Folket väckte Guds vrede genom sina synder, de lyssnade inte till Herrens röst. Där- för använde Gud främmande kungar för att straffa folket och sände bort folket till hed- ningarnas länder. Men Gud hade hela tiden sin hand över de här kungarna. Ingen av dem kunde göra något utan att Gud hade planerat det och gett dem rätt att utföra straffet. Därför ber Daniel (Dan 9:9b–10):

Vi var upproriska mot honom 10 och lyssnade inte till Herren vår Guds röst. Vi vandrade inte efter de lagar han gav oss genom sina tjänare profeterna.

Maria uttrycker det så här:

Han har skingrat dem som har stolta hjärtan och sinnen.

Grundsynden var otron. De gav inte Gud äran och ödmjukade sig under honom, utan de var stolta och trodde på sin egen kraft.

Här får vi också stanna upp och reflektera: skulle jag ha varit bättre än Israels barn i det läget? Har jag något att berömma mig av? Nej, vi får bekänna med Rom 3:9, 12:

Hur är det då? Har vi någon fördel? Inte alls. ... Alla har avfallit, alla är fördärvade. Ingen finns som gör det goda, inte en enda.

Alltså vilar samma vrede över oss som över Israels avfalliga folk. Gud är stor. Han låter inte gäcka sig.

I det här får vi för det andra betona att

2. Gud tar sig an de svaga

Den som vänder sig till Herren och bekänner sin synd och oförmåga tar han sig an. Därför tog han sig an sin tjänare Israel. Profeten Daniel som var en av de judiska fångarna i Babel, han som ingen av hans fiender kunde hitta något fel hos hur man än sökte, bad i folkets ställe (Dan 9:5–7, 18):

5 Vi har syndat och gjort orätt, vi har varit ogudaktiga och upproriska. Vi har vänt oss bort från dina bud och föreskrifter. 6 Vi har inte lyssnat till dina tjänare profeterna, som talade i ditt namn till våra kungar, furstar och fäder och till allt folket i landet. 7 Du, Herre, är rättfärdig, men vi har dragit skam över oss. ...

För det är inte på grund av vår rättfärdighet utan på grund av din stora barmhärtighet som vi kommer inför dig med våra böner.

Trots att Daniel kunde ha hänvisat till sin egen rättfärdighet inför människor visste han att han inte hade något att berömma sig av inför Gud. Han räknade sig som en syndare precis som

de som så grovt hade förbrutit sig, så att Gud måste straffa folket.

Ps 106:6:

6 Vi har syndat som våra fäder, vi har gjort fel, vi har varit ogudaktiga.

Och därför heter det (v 8):

Men han frälste dem för sitt namns skull, för att göra sin makt känd.

Det samma sade också Daniel (Dan 9:19):

O Herre, hör, Herre, förlåt! Herre, lyssna och utför ditt verk utan att dröja. Det är för din egen skull, min Gud, för din stad och ditt folk är uppkallade efter ditt namn.

Du och jag som har dragit över oss Guds vrede precis som Israels folk, vi ska också vända oss till Herren och be: "Vi har syndat, o Herre, förlåt!"

Det är inte de stolta som Gud tar sig an, utan de svaga, de som bekänner sin synd och ödmjukar sig under Guds allmakt och allvishet. Här är Maria ett exempel. Maria prisade Gud för att han är stor och för att han är barmhärtig. Gud hade sett till henne som var en svag flicka som inte hade något eget att berömma sig av, men som ställde sig i Guds tjänst för att han hade valt henne, för att hon litade på att Gud kunde göra vad han ville utan att fråga efter människans kraft och styrka.

Det här visar Gud genom historien på många sätt, om och om igen. Vi kan läsa om hur Gud störtat högmodiga män från sin tron. Så gjorde han med den mäktiga kungen Nebukadnessar, när han lovprisade sin stora styrka och sin makt. Då tog Gud ifrån honom hans makt och förstånd under sju år tills han åter besinnade att det är Gud som har makten. Så gjorde han med den store Alexander, så gjorde han med romarnas kejsare. I vår tid har vi sett hur Gud kunde krossa världsmakten Sovjetunionen på en kort tid. Marias ord uttrycker en evig sanning:

Härskare har han störtat från deras troner, och de enkla har han upphöjt.

Det här får Maria lära oss i dag. Hon blev upphöjd till Guds mor, fast hon var en enkel kvinna. Så här vill han också ge oss våra uppgifter: han frågar inte efter våra anor, vår rike-

dom eller vad vi själva planerar, utan han har sina bestämda planer med oss. Det är inte våra egna stolta planer som avgör vår framtid, utan allt är i Hans händer som styr himlen och jorden.

Det var också därför som Jesus gick omkring fattig, utan ägodelar. Det var därför han red in i Jerusalem på en åsna, som vi åter tänker på nästa söndag, på palmsöndagen. Han skulle inte komma så som jordiska kungar kommer. För han skulle representera oss, svaga och syndiga människor, för att kunna frälsa oss från våra synder.

3. Gud håller sina löften

Maria avslutar sin lovsång:

Han har tagit sig an sin tjänare Israel och tänkt på att vara barmhärtig mot Abraham och hans barn till evig tid, så som han har lovat våra fäder.

Gud har lovat. Det är det som avgör allt.

Vi går tillbaka till Ps 105:

8 Han minns för evigt sitt förbund, i tusen släktled ordet han gett, 9 förbundet han slöt med Abraham och eden han gav till Isak.

Det var också det här som Daniel förtröstade på i sin bön för sitt folk. Gud har lovat. Därför får vi vända tillbaka till honom och påminna om hans löften. För vi vet att han inte sviker sitt ord.

När profeten Jeremia satt i Jerusalems ruiner efter att staden och templet hade förstörts, kunde man tänka att han tyckte att allt var ute. Det fanns inget hopp längre, när den plats som Gud själv hade valt som boning åt sig var förstörd i grunden.

Men mitt i det här fick han förkunna Herrens nåd (Klag 3:22–23):

Det är Herrens nåd att det inte är ute med oss, att det inte är slut med hans barmhärtighet. Den är ny varje morgon, stor är din trofasthet.

Gud sände sina profeter till folket för att varna dem, kalla dem till omvändelse och påminna dem om Guds trofasthet. Under en lång tid

hade han sänt många profeter, men när Maria kallades att vara Herrens tjänarinna hade det gått 400 år utan att en enda profet hade sänts för att predika Guds ord för folket. Hade Gud glömt sitt folk? Nej.

Han minns för evigt sitt förbund, i tusen släktled ordet han gett, förbundet han slöt med Abraham och eden han gav till Isak.

Det här löftet påminner Maria om. Hon påminner om att Gud är trofast, fast han ibland dröjer länge. Det kan rentav verka som om han sover. Men vi vet att Jesus var med sina lärjungar också när han låg och sov i båten, som höll på att gå under i stormen. Vi vet inte när det är Guds tid, men vi vet att han håller sitt löfte.

I dag är det ett särskilt löfte vi tänker på. Det är löftet som han gav till Adam på syndafallets dag: att kvinnans avkomma skulle trampa sönder ormens huvud. Det var för att kunna uppfylla det löftet som han bevarade sitt folk genom hela Gamla testamentet. Fast det såg ut som om han hade glömt dem många gånger, när de var instängda mellan bergen och framför havet och egyptierna var bakom dem, under de svåra ofärdsåren under domartiden när var och en gjorde som han behagade, när folket fördes bort till Babel i fångenskap, när templet i Jerusalem skövlades, så hade han inte glömt dem. Han hade fortfarande fridens tankar för dem, inte ofärdens, för att ge dem en framtid och ett hopp.

Och när Maria såg sin son spikas på korset, till begabbelse och skam, och led de värsta plågor under bödlarna, uppviglade av judarnas ledare, då var det ingalunda ett bevis för att Gud hade glömt henne och sitt folk. Inte ens fast han ropade i sin ångest och frågade varför Gud hade övergett honom. Gud hade inte glömt sina löften. För just då och där verkställde han sin plan för att frälsa den förtappade världen. Just då segrade han i sin allra djupaste svaghet.

Det är därför som vi inte upphöjer Maria till någon medåterlöserska, inte heller till himladrottning som vi ber till. Vi prisar henne salig för att hon trots sin ringhet fick vara med i Guds plan. Vi prisar henne salig för att hon trodde på Guds löften. Och vi kommer ihåg

hennes ödmjukhet och villighet att ställa sig till förfogande för Guds frälsningsplan trots att det innebar att hon blev förskjuten bland människorna som ansåg att hon hade levt i synd, och också riskerade att bli förskjuten av sin tillkommande man, sin trolovade Josef.

Vi har samma löften i dag att Gud tar sig an de svaga. Du behöver inte vara ängslig för att du inte känner dig värdig att få vara Guds barn. Tack vare att Gud gav Maria hennes unika uppdrag har vi fått en Frälsare som kommit till världen för att söka upp och frälsa det som var förlorat. Därför har vi en plats i himlen som väntar oss. Du och jag får också prisa Gud för att han kommit med frälsningens budskap till oss, så att varken du eller jag behöver gå förlorade utan vi har evigt liv genom Marias son, Guds Son, Jesus Kristus. Jag får säga till dig som Elisabet sa till Maria: "Salig är du som trodde."

Lovad vare du Gud, och välsignad i evighet, som med ditt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Låt din Helige Ande stadfästa Ordet i våra hjärtan, så att vi inte blir glömska hörare, utan dagligen växer till i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och blir saliga genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.